

РЕШЕНИЕ НА СЪДА

25 октомври 1977 година*

„Системи за селективна дистрибуция”

По дело 26-76

Metro SB-Grossmärkte GmbH & Co. KG, Schlüterstraße 3, 4 Düsseldorf, за което се явява адв. von der Osten от адвокатската колегия в Düsseldorf, със съдебен адрес в Люксембург при г-н Robert Elter, 11 boulevard Royal,

ищец,

и

Verband des SB-Grosshandels e.V., Theaterstraße 8, 3 ХанOVER, за което се явява адв. Bartholatus от адвокатската колегия в Hamburg, със съдебен адрес в Люксембург при г-н Robert Elter, 11 boulevard Royal,

встъпила страна,

срещу

Комисията на Европейските общности, за която се явява г-н Dieter Oldekor, член на правната служба на Комисията, със съдебен адрес в Люксембург при г-н Mario Cervino, Bâtiment Jean Monnet, Kirchberg,

ответник,

и

SABA (Schwarzwälder Apparate-Bau-Anstalt August Schwer und Söhne), Villingen-Schwenningen, за което се явява адв. Christian Hootz от адвокатската колегия в Щутгарт, със съдебен адрес в Люксембург при г-н Georges Reuter, 12 rue Notre-Dame,

встъпила страна,

с предмет отмяна на решението на Комисията на Европейските общности от 15 декември 1975 г. относно производство на основание член 85 от Договора за ЕИО (IV/847 – SABA, ОВ L 28, 3.2. 1976 г., стр. 19),

СЪДЪТ,

в състав: г-н H. Kutscher, председател, г-н M. Sørensen и г-н G. Bosco, председатели на състав, г-н A. M. Donner, г-н J. Mertens de Wilmars, г-н P. Pescatore, г-н A. J. Mackenzie Stuart, г-н A. O’Keeffe и г-н A. Touffait, съдии,

* Език на производството то: немски.

генерален адвокат: г-н G. Reischl,

секретар: г-н A. Van Houtte,

постанови настоящото

Решение

1. Искът, предявен от предприятието Metro SB-Großmärkte GmbH & Co. KG (наричано по-нататък „Metro“) и постъпил на 11 март 1976 г. в секретариата на Съда, цели, на първо място, отмяната на Решението на Комисията от 15 декември 1975 г. (OB L 28, 3.2. 1976 г., стр. 19) относно производство на основание член 85 от Договора, относно системата за селективна дистрибуция, установена от дружеството Schwarzwälder Apparate-Bau-Anstalt, August Schwer und Söhne GmbH (наричана по-нататък „SABA“), за търгуване в общия пазар на електронно оборудване за развлекателни цели с неговата марка.

Искът цели, на второ място, отмяната на отказа, изразен от Комисията в нейното писмо от 14 януари 1976 г., да преразгледа решението си от 15 декември 1975 г., за да вземе предвид възраженията, отново представени от ищеца, който обаче, вече е имал възможността да ги изтъкне по време на изслушването на заинтересуваните лица и на трети лица, което Комисията е осъществила в съответствие с член 19 от Регламент №17 на Съвета от 6 февруари 1962 г. и с Регламент № 99/63 на Комисията от 25 юли 1963 г., преди да вземе оспорваното решение.

С член 1 от това решение е било признато, че условията за продажба за вътрешния пазар (издание от май 1972 г.), приети от SABA, не попадат под забраната на член 85, параграф 1 от Договора, докато, с член 2, Комисията е решила, че другите разпоредби на съответната система за дистрибуция се ползват от освобождаване по смисъла на член 85 параграф 3.

2. Въпреки че искът цели отмяната на цялото обжалвано решение, от прегледа на повдигнатите правни основания се установява, че те се отнасят единствено до законността само на член 2 от това решение.

По допустимостта

а) Относно писмото от 14 януари 1976 г.

3. Комисията е оспорила допустимостта на иска, доколкото е насочен срещу отказа, изразен в нейното писмо от 14 януари 1976 г.

4. Този отказ е просто потвърждение на Решението от 15 декември 1975 г. и отмяната на това решение би довела до отмяната на отказа, така че искът трябва, по тази втора точка, да се счита за безпредметен и следователно недопустим.

б) Относно Решението от 15 декември 1975 г.

5. SABA, което встъпва в спора с цел да подкрепи становището на Комисията, счита че искът е недопустим, тъй като Metro не е пряко и лично засегнато от решението, което оспорва.

6. Съгласно член 173, алинея 2 от Договора „всяко физическо или юридическо лице може да заведе иск срещу решенията, които са адресати до него, или срещу решение, което въпреки формата си на регламент или решение, адресирано до друго лице, го засяга пряко и лично”.

Тъй като Metro не е адресат на оспорваното решение, трябва да се проучи дали то го засяга пряко и лично.

7. Metro стопанисва предприятие за търговия на едро, наричана на самообслужване, в около тридесет обекта във Федерална република Германия, както и в някои други държави–членки.

Тази форма на дистрибуция, която го поставя в конкурентни отношения, по-специално със специализираните търговци на едро, се състои в това да се снабдяваш на едро от производителите, с широк асортимент от хранителни (щанд храни) и други (щанд нехранителни) продукти, с цел препродажбата им, главно, или на търговци на дребно с цел препродажбата им от тях, или на търговски или промишлени предприятия или занаятчии с цел използването на закупените стоки за търговски цели, или в крайна сметка с оглед продажбата на крайни частни потребители, определяни като „институционални”, като обаче се разбира, че тази последна функция е предмет на спор между страните.

Metro разпространява тези продукти посредством системата наричана „cash and carry”, при която купувачите се снабдяват на местата на продажба със стоките, които са складирани по начин, който позволява бързото им отнасяне от самия потребител, представени по прост начин и заплатени в брой, в резултат на което се получават пониски цени и възможност за задоволяване с по-нисък марж на печалба от тези в традиционната търговия на едро.

По този начин, тази форма на дистрибуция се характеризира едновременно със специални методи на продажба и с естеството на потребителите, към които е ориентиран търговецът на едро.

8. Ищецът, след като е поискал от SABA да го приеме като търговец на едро за дистрибуцията на електронно оборудване за развлекателни цели, е получил отказ, тъй като той не бил склонен да приеме някои от условията, които SABA поставя за приемането в качеството на търговец на едро на SABA, условия, които според ищеца, били несъвместими със структурата на търговията на едро на самообслужване, така както той я практикувал.

Такъв бил именно случаят на забраната, наложена на търговците на едро на SABA, да доставят апарати SABA на професионални крайни потребители, тоест на търговци или занаятчии, извън областта на електрониката, но които използват закупеното оборудване в техните предприятия за търговски цели, както и забраната за доставка на „институционални” крайни потребители и също задълженията, наложени на търговците на едро с договора за сътрудничество, който ги обвързва със SABA.

Встъпилата страна SABA от друга страна поддържа, че тези условия били съвместими с дейността на Metro, чийто отказ можел да бъде обяснен, по-скоро с политика на продажба, която цели да обедини в негово лице ролята на търговец на едро и тази на търговец на дребно, нещо, което SABA не могло да приеме, като се има предвид структурата на неговата система за дистрибуция, която разделяла отчетливо двете функции, в съответствие, както то твърди, с изискванията на федералното немско законодателство.

9. Поради отказа, който е получил, ищецът е подал на 7 и 9 ноември 1973 г. пред Комисията, в съответствие с член 3, параграф 2, буква б) от Регламент № 17, искане да бъде установено, че системата за дистрибуция, създадена от SABA представлява нарушение на членове 85 и 86 от Договора и SABA да бъде задължено да прекрати тази система.

10. От своя страна, през 1962 г., 1963 г., 1969 г. и 1972 г., SABA, с цел получаване на отрицателно становище по смисъла на член 2 от Регламент № 17, или на декларация за освобождаване по смисъла на член 85, параграф 3 от Договора и член 6 от Регламент № 17, е нотифицирало Комисията за своите условия за продажба за вътрешния пазар, споразуменията за изключително концесия, които то сключва с предприятията, установени в други държави-членки, „споразуменията за дистрибуция”, които дистрибуторите, търговци на едро и търговци на дребно на SABA във Федерална република Германия са задължени да подпишат и „споразумения за търговците на едро на SABA в ЕИО и за специализираните търговци на дребно на SABA”.

На 22 юли 1974 г., след жалбата, подадена от Metro, SABA също е нотифицирало типовия договор за сътрудничество, който то налага на търговците на едро, одобрени от него.

11. Комисията, като приема че Metro се позовава на законен интерес за установяване на евентуално нарушение е разгледала исканията, както на Metro, така и на SABA.

След като, на един първоначален етап, е съобщила на Metro, че счита, че не може да даде положителен отговор на неговата жалба, като го е поканила с телекс от 6 декември 1974 г. в съответствие с член 6 от Регламент № 99/63, да му представи своите бележки, Комисията, в резултат на бележките, представени от ищеца и на изслушването на същия, е изменила частично своето становище и е задължила SABA да премахне задълженията, които то налага на търговците на едро, по-специално забраната за продажба на професионални крайни потребители.

След като SABA е приело, наред с другите, и това изменение, Комисията е взела оспорваното решение, което запазва обаче, в някои аспекти, критикуваните от ищеца в хода на административната процедура, особености на системата за дистрибуция.

12. Metro, като счита, че така одобрената система за дистрибуция запазва незаконни пречки за неговото приемане като търговец на едро на SABA, е подало настоящия иск.

13. От изложените по-горе факти се установява, че оспорваното решение е било взето именно в резултат на жалба, подадена от Metro, и че тя се отнася до разпоредбите на системата за дистрибуция на SABA, с които това предприятие се е противопоставяло и продължава да се противопоставя на Metro, за да оправдае своя отказ да продава и да го

одобри като търговец на едро, и които ищецът, по тези съображения, е оспорвал в своята жалба.

В интерес едновременно на доброто правосъдие и на точното прилагане на членове 85 и 86, е физическите или юридическите лица, които по силата на член 3, параграф 2, буква б) от Регламент № 17, са оправомощени да искат от Комисията да установи нарушение на посочените членове 85 и 86, да могат, ако искането им не бъде прието, напълно или частично, да разполагат със способ за обжалване, предназначен да защити техните законни интереси.

При тези условия, ищецът трябва да се счита за пряко и лично засегнат, по смисъла на член 173, алинея 2, от спорното решение и следователно искът е допустима.

По съществуващото на спора

14. Според ищеца, Комисията, с издаването на спорното решение, е нарушила едновременно член 85, параграф 3 от Договора, като е дала възможност за ползване на освобождаване от забраната на член 85, параграф 1, въпреки че условията за такова освобождаване не са били изпълнени, и член 86 от Договора, като е разрешила злоупотреба с господстващо положение.

15. Член 86 от Договора е приложим само ако SABA има господстващо положение, така че на първо място трябва да се проучи дали това е така.

I - Относно съществуването на господстващо положение

16. В подкрепа на твърдението си, според което SABA е имало господстващо положение на пазара на електронното оборудване за развлекателни цели във Федерална република Германия, ищецът изтъква, че в тази държава-членка десет производители се занимават активно с производството на електронно оборудване за развлекателни цели, но че шест от тях имат дялове, които заедно представляват основната част от пазара, между които и SABA, което в областта на цветната телевизия имало част, надвишаваща средното ниво, като произвежда ежедневно хиляда апарата.

Той добавя, че поради тяхното високо качество, оборудването SABA е, независимо от цената му, търсено от потребителите, така че всеки дистрибутор би трябвало, в набора от продукти, които предлага, да може да представи оборудване SABA, за да не се окаже в неизгодно конкурентно положение.

17. Според доказателствата, представени от Комисията и неоспорени от ищеца, двадесет и шест германски производители присъстват на пазара на електронно оборудване за развлекателни цели, осем от които, включително SABA, държат около 90 % от пазара, като частта на SABA е между 5 и 10 %.

Що се отнася по-специално до телевизионните апарати, на чийто брой ежедневно произведени такива, се позовава ищеца в подкрепа на твърденията си, се установява от данните, предоставени от Комисията за 1975 г. и приети от ищеца като представителни, че осем производители покриват 91 % от немския пазар, един от тях надхвърля 25 %, три 10 %, докато другите четири, между които и SABA имат пазарни дялове от 7 или 6 %.

От тези данни следва, че дори и да е трябвало - което не е било нито посочено, нито още по-малко доказано - пазарът на цветните телевизори да се разглежда като пазарът, който следва да се вземе предвид, вместо този на всички продукти на електронното оборудване за развлекателни цели, става въпрос за относително скромни пазарни дялове.

Ако държания от едно предприятие пазарен дял не представлява задължително единствения критерий за съществуването на господстващо положение, с основание може да се заключи обаче, че пазарните дялове, толкова ограничени, като тези, притежавани от SABA, изключват, освен при особени обстоятелства, на един пазар на високо технологични, но лесно взаимозаменяеми в очите на голямото мнозинство купувачи продукти, съществуването на господстващо положение.

Това е така, още повече, че е установено, че между различните производители има интензивна конкуренция.

Обстоятелството, че качеството на съответния продукт трябва да насърчава дистрибуторите да го включват в асортимента, който те предлагат, не представлява само по себе си, елемент, който може да позволи на производителя да действа в значителна степен без да трябва да се съобразява с поведението на своите конкуренти и, следователно, да му осигури господстващо положение, но представлява средство за конкуренция наред с останалите.

Същото се отнася за обстоятелството, изтъкнато от ищеца и от встъпилата страна Verband des Selbstbedienungs-Großhandels (наричана по-нататък SB-Verband), че други производители на електронно оборудване за развлекателни цели, били приели или се готвели да приемат системи за селективна дистрибуция, аналогични на тази, одобрена от Комисията в оспорваното решение.

Това обстоятелство е от естество да бъде, евентуално, взето предвид за оценяването на съответствието на спорната система с член 85 от Договора, но не би могло да има като последица, при конкретните обстоятелства, преобразуването на положението на SABA на съответния пазар в господстващо положение.

18. След като SABA не е в господстващо положение по смисъла на член 86 от Договора за ЕИО, тази разпоредба не би следвало да намери приложение по отношение на него, така че искът, доколкото се основава на нейното нарушаване, трябва да бъде отхвърлен.

II – Относно приложението на член 85

19. Според ищеца, член 2 от оспорваното решение бил опорочен от злоупотреба с власт, тъй като Комисията не е признала „това, което е предмет на защитата, установена с член 85 (а именно) свободата на конкуренцията в полза на потребителите, а не защитата на паралелните интереси на един производител и на определена група търговци, които целят да получат продажни цени, смятани за задоволителни от тях”.

Освен това, в случай че спорната система за дистрибуция трябва да се разглежда като годна да се ползва от освобождаване от забрана съгласно член 85, параграф 3, ищецът поддържа, че Комисията е приложила неточно тази разпоредба, като е дала възможност да се ползват от освобождаването от ограничения на конкуренцията, които не са

необходими за постигане на целите за подобряване на производството или дистрибуцията или на насърчаването на техническия и икономическия прогрес, и които биха довели до премахване на конкуренцията на търговците на едро на самообслужване.

A – Относно съществуването на злоупотреба с власт

20. Ненарушената конкуренция, посочена в членове 3 и 85 от Договора за ЕИО предполага съществуването на пазара на една ефективна конкуренция (workable competition), тоест. на степента конкуренция, необходима за да бъдат спазени основните изисквания и достигнати целите на Договора, и по-специално, формирането на един единствен пазар, който създава условия, подобни на тези на един вътрешен пазар.

Това изискване приема, че естеството и интензивността на конкуренцията могат да се променят в зависимост от съответните продукти или услуги и от икономическата структура на съответните секторни пазари.

По-специално в сектора на производството на висококачествени и високотехнологични трайни потребителски стоки, в който относително ограничен брой производители, големи и средни, предлагат една разнообразна гама от апарати, лесно взаимозаменяеми, във всеки случай в очите на потребителите, структурата на пазара не се противопоставя на съществуването на разнообразие от канали за дистрибуция, приспособени към особеностите, присъщи на различните производители и към нуждите на различните категории потребители.

От тази гледна точка, Комисията с основание е признала, че системите за селективна дистрибуция представляват, наред с другите, елемент на конкуренция, съобразен с член 85 параграф 1, при условие че изборът на препродавачи се осъществява на базата на обективни критерии за качество, свързани с професионалната квалификация на препродавача, с неговия персонал и с неговите помещения, че тези условия са определени по еднакъв начин по отношение на всички потенциални препродавачи и прилагани по недискриминативен начин.

21. Вярно е, че в тези системи за дистрибуция ударението, обикновено не се поставя изключително, нито дори основно, върху ценовата конкуренция.

Това е именно така, когато, както в случая, достъпът до дистрибуторската мрежа е подчинен на условия, които надвишават нуждите от дистрибуция на продуктите, съобразена с тяхното естество.

Ценовата конкуренция, колкото и да е важна - така че не може никога да бъде премахната - не е обаче единствената ефективна форма на конкуренция, нито тази, на която трябва, при всички обстоятелства, да бъде дадено абсолютно предимство.

Правомощията, предоставени на Комисията с член 85, параграф 3 показват, че нуждите от поддържане на една ефективна конкуренция могат да бъдат съчетани с опазването на цели от различно естество, и че за тази цел, някои ограничения на конкуренцията са приемливи, когато те са необходими за постигането на тези цели и не водят до премахване на конкуренцията в една значителна част от общия пазар.

Желанието, когато става въпрос за специализираните търговци на едро и на дребно, да се поддържа едно определено ниво на цените, което отговаря на желанието да се запази, в интерес на потребителите, възможността за този канал за дистрибуция да съществува наред с нови форми на дистрибуция, насочени към една политика на конкуренция от различно естество, се вписва в рамките на целите, които могат да бъдат преследвани, без непременно да се попадне под забраната на член 85, параграф 1 и, ако случаят е бил точно, или отчасти такъв, в рамките на член 85, параграф 3.

Такъв е, още повече, случаят, ако тези условия допринасят, освен това, за подобряване на конкуренцията, доколкото тя се отнася до други елементи, различни от цената.

22. Цифрите представени и от двете страни относно съществуването на ценова конкуренция между дистрибуторите на SABA, ако те водят до това да се констатира известна устойчивост в структурата на цените, не позволяват обаче, по-специално поради съществуването едновременно на други фактори за конкуренция между продуктите от една и съща марка (intra-brand) и поради съществуването на ефективна конкуренция между различни марки, да се заключи, че има ограничение или премахване на конкуренцията в сектора на електронно оборудване за развлекателни цели.

Въпреки това, Комисията ще трябва да следи устойчивостта на тази структура да не бъде засилена, което би могло да се получи в случай на нарастване на мрежите за селективна дистрибуция за търгуване с един и същ продукт.

Тъй като предоставя исканото освобождаване само за период, който изтича на 21 юли 1980 г., Комисията си е запазила възможността да преразгледа в разумни срокове последиците от решението си в това отношение.

При тези условия, правното основание, извадено от съществуването на злоупотреба с власт, трябва да бъде отхвърлено.

Б – Относно приложението на член 85, параграф 3

23. В това отношение, оплакванията на ищеца се отнасят по същество до четири точки, а именно:

а) задължението, наложено на дистрибуторите на SABA – търговци на едро и дребно - да следят препродавачите, които те снабдяват с оборудване SABA да бъдат одобрени дистрибутори и да извършват в това отношение определен брой проверки.

б) забраната, наложена на търговците на едро на SABA във Федерална република Германия да доставят на крайни потребители, наричани „институционални”.

в) задължението за същите тези търговци на едро, когато доставят на крайни потребители, наричани „професионални” да следят те да използват закупеното оборудване изключително за целите на рентабилността на тяхното предприятие, като изключват всякаква употреба за частни нужди.

г) задължението, наложено на търговците на едро да сътрудничат за развитието на мрежата на SABA, като подписват с него планове за покупка, договаряни за всяко шестмесечие.

Според ищеца, тези елементи представляват ограничения на конкуренцията, за които Комисията позволява да се ползват от освобождаването, посочено в член 85, параграф 3, независимо че те не са необходими за достигане, в конкретния случай, на целите на тази разпоредба, и че освен това, препятстват съществуването на други канали за дистрибуция като търговците на едро на самообслужване - основани на различна политика на конкуренция.

24. Преди да се пристъпи към разглеждане на тези оплаквания, следва да се обърне внимание на това, че според Комисията, ако разпоредбите на системата за селективна дистрибуция, посочена в член 2 от оспорваното решение, като цяло са били предмет на освобождаване по силата на член 85, параграф 3, от това не следва обаче, че всеки от елементите на тази система е несъвместим със забраната на член 85, параграф 1.

Напротив, както от мотивите на оспорваното решение, така и от уточненията, направени в хода на устната фаза на производството, следва, че само някои от тези елементи представляват ограничения на конкуренцията, за които е необходимо предоставяне на освобождаване.

Според ответника, не представляват ограничения на конкуренцията: а) условията за одобряване в качеството на дистрибутор, които се отнасят до професионалната квалификация на дистрибуторите, до техническите познания на персонала по продажбите, до участието на търговците на едро на SABA в развитието на дистрибуторската мрежа в услуга на потребителите и до обзавеждането на помещенията за продажба (Решение № 28) и б) забраната да се доставя на крайни потребители, наречени „институционални” (Решение № 34).

От друга страна, попадат под забраната на член 85, параграф 1, но биха могли да се ползват от освобождаване, задължението, наложено на дистрибуторите да проверяват дали препродавачите, на които те доставят са одобрени от SABA и това да нанасят в регистър продаденото оборудване, неговия номер, както и името на купувача (Решение № 11, букви б и в и № 29), както и задълженията, наложени от договорите за сътрудничество (Решение № 29).

25. Трябва да се проучи за всеки от елементите, оспорени от ищеца, дали Комисията ги е квалифицирала точно що се отнася до прилагането или неприлагането по отношение на тях на забраната на член 85, параграф 1, и в случай, че те попадат под тази забрана, дали Комисията, като им позволява да се ползват от член 85, параграф 3 е приложила точно тази последна разпоредба.

1) Относно задължението, наложено на дистрибуторите на SABA да снабдяват с цел препродажба само одобрени търговци на едро или на дребно

26. Ищецът изтъква, че задължението, наложено на търговците на едро да проверяват лично, преди да доставят на един препродавач, дали той действително е бил одобрен от SABA, по-специално като нанасят в регистър и контролират строго номерата на всяко доставено оборудване SABA, с датата на продажбата и името на купувача, надхвърля

това, което е необходимо, за да се гарантира поддържането на една селективна мрежа и представлява задължение, несъвместимо със структурата на търговията на едро на самообслужване.

27. Всяка система за търгуване, основана на подбор на пунктовете за дистрибуция налага задължително, за да не бъде лишена от всякакъв смисъл, задължението за търговците на едро, които са част от мрежата, да снабдяват само одобрени препродавачи и следователно, възможността за заинтересования производител да контролира спазването на това задължение.

Поетите задължения относно контрола, доколкото не надхвърлят търсения резултат, не биха могли да представляват сами по себе си ограничение на конкуренцията, но представляват допълнение към основното задължение и допринасят за неговото изпълнение.

Комисията е могла да прецени, че задълженията, наложени в това отношение от споразумението не надвишават нуждите от подходящ контрол и представляват едно нормално задължение за един търговец на едро, тъй като идентифицирането на търговците на дребно, които са били снабдени, и на доставените продукти, когато става въпрос за трайни потребителски стоки, представлява нормално изискване за работата на предприятие за търговия на едро.

По този начин, като не надхвърля това, което е необходимо, за да се постигне тяхната цел, тези задължения за контрол, доколкото целят да гарантират спазването на условията за одобрение що се отнася до критериите за професионална квалификация, не попадат в приложното поле на член 85, параграф 1, докато, доколкото те гарантират спазването на по-строги задължения, те ще попаднат под забраната на член 85, параграф 1, освен ако се ползват, при необходимост, заедно с основното задължение, което те съпътстват, от освобождаването на член 85, параграф 3.

Съответствието с Договора на посочените по-горе задължения, зависи следователно от преценката, която следва да бъде направена на другите елементи критикувани от ищеца.

2) Относно забраната за директни доставки на институционални крайни потребители

28. Комисията, независимо че задължава SABA да се откаже да налага на търговците на едро забраната да доставят на професионални крайни потребители, е приела запазването на забраната да се доставя на частни потребители, като тук се включват големите крайни потребители, наричани „институционални”, като училища, болници, казарми, администрации и други потребители от същото естество.

Комисията смята, че това ограничаване на обхвата на дейност на търговците на едро, освен че би било в съответствие с предписанията на немското законодателство, не представлява ограничение на конкуренцията по смисъла на член 85, параграф 1 от Договора, тъй като то отговаря на разделянето на функциите на търговеца на едро и на търговеца на дребно, и че при липса на подобно разделяне, първите биха се ползвали от неоправдано конкурентно предимство по отношение на вторите, което конкурентно

предимство, несъответстващо на предоставяните услуги, не би било защитено от член 85.

29. Установено е, че няколко държави-членки са приели законодателство, което налага задължения и отговорности, по-специално социални и фискални, различни за търговията на дребно и за търговията на едро, така че конкуренцията би била нарушена, ако търговците на едро, чиито разходи обикновено са пропорционално по-ниски поради самия етап от търгуване, на който те действат, са конкурирали търговците на дребно на етапа на дистрибуцията на дребно, и по-специално на снабдяването на частните потребители.

Като счита че това разделяне на функциите е, по принцип, съобразено с изискването за една ненарушена конкуренция, Комисията не е нарушила член 85, параграф 1.

Ищецът освен това не оспорва тази гледна точка и дори твърди, че неговата система за търгуване е организирана така, че да се съблюдава това разделение, но поддържа, че директната доставка на големи крайни потребители, наричани „институционални” е включена във функциите на търговеца на едро.

Той се позовава, в това отношение, на формулировката на член 2, параграф 2 от Директива на Съвета от 25 февруари 1964 г. относно постигането свободата на установяване и свободното предоставяне на услуги за дейностите в търговията на едро, според която: „по смисъла на настоящата директива упражнява дейност в търговията на едро, всяко физическо или юридическо лице, което обичайно и професионално, купува стоки от свое име и за своя собствена сметка, и ги препродава или на други търговци, на едро или на дребно, или на преработватели, или на професионални потребители или на големи потребители”.

30. Тази директива дава определение на функциите на търговеца на едро с оглед прилагането на правилата на Договора относно свободата на установяване и свободното предоставяне на услуги, но не би могла да се тълкува като целяща да уреди проблемите на конкуренцията, посочени в член 85.

Ако, със сигурност за много продукти, като хранителните, някои частни потребители, като институциите, са принудени да купуват големи количества, техният институционален характер не предполага, че те притежават качеството на големи потребители, за който и да е вид продукти.

Като счита, че за продуктите, произведени от SABA, не е било необходимо да се прави разграничение между различните видове крайни непрофесионални потребители, Комисията не е превишила правото си на преценка по този въпрос.

Това е още повече така, тъй като при всички положения ищецът е този, който трябва да докаже, че в сектора на електронното оборудване за развлекателни цели, той е или е бил потърсен от частни непрофесионални потребители с институционален характер, с оглед на големи доставки, но той не е представил в подкрепа на твърдението си в това отношение, нито едно доказателство.

3) Относно задължението, наложено на търговците на едро, когато снабдяват професионални крайни потребители да следят закупеното оборудване SABA да бъде използвани за професионални цели

31. Според номер 15 от оспорваното решение „съгласно споразумението за дистрибуция, наложено на търговците на едро на SABA (точка 2, параграф 2), на немските търговци на едро на SABA се забранява освен това, да доставят, на територията на Федерална република Германия и в Западен Берлин, оборудване SABA на крайни потребители, освен ако те:

- могат да представят доказателство, че стопанисват промишлено или търговско предприятие,

- използват продукти SABA само за професионални цели, които могат да обслужват рентабилността на предприятието и подпишат декларация, предложена от SABA, която гарантира спазването на това задължение, доказваща по обективен начин посочените по-горе професионални цели и изключваща всяка друга употреба и всяка друга последваща препродажба.

32. От тези съображения следва, че Комисията, по време на административната фаза на спора, е признала, в съответствие с тезата на Metro, че забраната, наложена на търговците на едро на SABA, да продават на търговци на дребно, които не са от сектора на електронното оборудване за развлекателни цели, но желаещи да закупят оборудване SABA с оглед използването им за професионални цели в тяхното предприятие, не е била в съответствие с член 85 параграф 1 и не е трябвало да се ползва от освобождаването по силата на член 85, параграф 3.

Това премахване на неоснователно ограничение на конкуренцията трябва обаче да се съгласува със спазването на забраната за търговците на едро да доставят на крайни потребители с оглед задоволяване на техни частни нужди.

Следователно, производителят има право да контролира спазването на това задължение, необходимо за поддържането на структурата на неговата система за дистрибуция на два етапа, иначе не би могъл да изисква от търговците на дребно, които одобрява, услугите, необходими за доброто функциониране на една система за селективна дистрибуция.

Ищецът твърди без обаче да представи убедителни доказателства, че задълженията за контрол, предвидени в това отношение от споразуменията за сътрудничество, са несъвместими с изискванията на търговия на едро на самообслужване и така биха допринесли за премахването на тази форма на конкуренция.

33. Съгласно информацията, предоставена от самия ищец, търговията на едро на самообслужване се основава главно на обстоятелството, че достъпът до площите за продажба е запазен изключително за притежателите на поименна карта на купувач, която позволява не само да се идентифицира потребителя чрез неговото име, но също така и да се провери дали става въпрос за физическо или юридическо лице, което стопанисва търговско, занаятчийско или промишлено предприятие.

Освен това, за да бъде спазено немското законодателство, във всеки случай на шанда „нехранителни”, се осъществява контрол, преди изнасянето на стоките, за да бъде сигурно, че става въпрос за покупки, направени или с цел препродажба, или с цел професионално използване в предприятието на купувача, а не за задоволяване на частни потребности.

Проверката, наложена със споразумението за сътрудничество, по същество има същия обхват, освен че тя задължава търговеца на едро да поиска от купувача да подпише декларация, която потвърждава, че покупката се прави с цел професионално ползване.

При тези условия, не се установява, че това допълнително изискване, като се вземат предвид възможностите за злоупотреба, които представлява само по себе си разпространето на възможностите за продажба за цели различни от препродажбата, е неразумно и представлява пречка, сериозна и несъвместима със самото естество на търговията на едро на самообслужване.

Това е още повече така, тъй като наложеното задължение не включва това да се следи лично за изпълнението от страна на купувачите на поетите задължения.

4) Относно задължението за търговците на едро да сътрудничат за развитието на дистрибуторската мрежа на SABA, като подписат договори за сътрудничество.

34. Приемането в качеството на търговец на едро на SABA във Федерална република Германия и в Западен Берлин е, съгласно точка 9 от Решението, поставено в зависимост от следните условия: „SABA е информирала Комисията, че то по принцип е готово да доставя своите продукти във Федерална република Германия и в Западен Берлин на всички търговци на едро:

а) които стопанисват специализирана търговия, тоест тези, които осъществяват повече от 50 % от техния оборот чрез продажбата на радиоприемници, на телевизори и на магнетофони или на друго електрическо оборудване, или които са открили специален шанд за продажба на едро на радиоприемници, на телевизори и на магнетофони, чийто оборот е сравним с този на един търговец на едро, специализиран в продукти на електронното оборудване за развлекателни цели.

б) които допринасят за създаването и укрепването на дистрибуторската мрежа на SABA.

в) които участват в системата за обслужване на SABA и които са, по-специално, в състояние да гарантират техническо обслужване на потребителите и да ги съветват по компетентен начин, благодарение на обучен персонал.

г) които подписат договора за сътрудничество на SABA.

д) които подписат споразуменията на SABA, и които спазват наложената дистрибуция, която е предвидена в тях”.

35. Според ищеца, задълженията, упоменати в буква а) (специализирана търговия или специален шанд), буква б) (укрепване на мрежата на SABA) и буква г) (договори за сътрудничество) представляват ограничения на конкуренцията, забранени по силата на

член 85, параграф 1 и че Комисията не е оправомощена да предостави освобождаване въз основа на член 85, параграф 3, тъй като условията за такова освобождаване не са изпълнени.

а) относно задължението за откриване на специален щанд и за реализиране на оборот, сравним с този на специализиран търговец на едро

36 Макар че това двойно условие не е изрично посочено в текста на различните задължения, представени пред Съда (EWG-Verpflichtungsschein SABA-Großhändler; Verpflichtungsschein Vertriebsbindung SABA-Großhändler Deutschland; EWG-Verpflichtungsschein SABA-Facheinzelhändler; Kooperationsvertrag), се оказва, че то е формулирано по време на разглеждане на жалбата на Metro, по-специално в писмо на SABA от 20 февруари 1975 г., чието съдържание е било съобщено на ищеца на 5 март 1975 г..

От това следва, че става въпрос за условие, поставено за одобряването на дистрибуторите на SABA, когато става въпрос за неспециализирани търговци на едро, и което е част от цялата система за дистрибуция, одобрена от Комисията.

Следователно трябва да се проучи обхвата на това условие що се отнася както до параграф 1, така и до параграф 3 от член 85.

37. Задължението за неспециализираните търговци на едро да открият специален щанд за електронно оборудване за развлекателни цели е от такова естество, че гарантира продажбата при добри условия на съответните продукти и не представлява следователно ограничение на конкуренцията по смисъла на член 85, параграф 1.

Обратно, задължението да се реализира оборот сравним с този на един специализиран търговец на едро надвишава точните изисквания на качествените критерии присъщи на система за селективна дистрибуция, и че следователно то следва да бъде преценявано в светлината на член 85, параграф 3.

38. Това задължение обаче се смесва, в конкретния случай, с това, повторено в договорите за сътрудничество, за реализиране на задоволителен оборот, така че то трябва да се проучи заедно с посочените договори.

б) относно задълженията, упоменати в буква б) (допринасяне за развитието на дистрибуторската мрежа) и в буква г) (подписване на договори за сътрудничество)

39. Задълженията, упоменати в буква б), а именно допринасяне за установяването и развитието на дистрибуторската мрежа и в буква г), а именно подписване на договори за сътрудничество, с които търговецът на едро се задължава да реализира оборот, преценен като задоволителен от SABA и съдържащ задължения за покупка за шестмесечен период, както и задължения за складиране, надхвърлят едновременно нормалните задължения за работата на едно предприятие за търговия на едро и нуждите на система за селективна дистрибуция, основана на качествени изисквания.

Те водят до силно обвързване със SABA на одобрените дистрибутори и могат да доведат до изключване на предприятия, които макар и отговарящи на качествените критерии за приемане, не са в състояние или не са склонни да се подчинят на тези

задължения и така могат да доведат непряко до ограничаване на броя и на установяването на пунктове за дистрибуция.

Следователно те могат да бъдат освободени от забраната на член 85, параграф 1 само ако се окажат налице всички условия на член 85, параграф 3.

40. Според Комисията обаче (Решение № 28), задължението за търговците на едро да „участват в развитието на дистрибуторската мрежа” не представлява ограничение на конкуренцията, което попада в приложното поле на член 85, параграф 1.

Тази преценка не отчита обхвата на тази разпоредба, тъй като функцията на един търговец на едро не е да насърчава продукцията на един или друг производител, а да осигурява за търговията на дребно снабдяване, ползващо се от конкуренцията между производителите, така че задълженията на един търговец на едро, които ограничават неговата свобода в това отношение, представляват ограничение на конкуренцията.

Тази неточна преценка обаче не води до опорочаване на оспорваното решение, тъй като се оказва, че задължението за участие в развитието на дистрибуторската мрежа на SABA съвпада фактически със задълженията, изброени в договора за сътрудничество, които Комисията е счела като ограничения на конкуренцията, приемливи само в рамките на член 85, параграф 3.

Следователно трябва да се проучи дали тези условия са изпълнени

41. „Договорът за сътрудничество”, който трябва да бъде сключен между SABA и търговеца на едро включва:

1) задълженията от общ характер да бъдат изпълнени от SABA (консултации с организациите на търговците на едро на SABA по въпросите, които представляват интерес за двустранните търговски отношения, информация от технически характер, финансово сътрудничество).

2) по-специфичните услуги да бъдат предоставени от SABA (сътрудничество в областта на рекламата, възстановяване на услуги, свързани с гаранции).

3) разпоредби, които определят задълженията на двете страни относно договорите за доставка.

Същият този договор включва в тежест на търговеца на едро на SABA задължението да сключва поне шест месеца предварително договори за доставка със SABA за обем от продукти, съобразен с възможния ръст на вътрешния пазар на електронното оборудване за развлекателни цели, по начин, който да е подходящ и за едната и за другата страна, както и задължения за складиране.

Освен това, търговецът на едро на SABA поема задължение да реализира „подходящ” оборот (ein angemessener Umsatz) на продукти SABA.

От своя страна, SABA поема задължение да плаща на търговците на едро годишна премия, изчислена върху нетната стойност на фактурите, и чийто размер варира от 0 до

2 % в зависимост от степента на осъществяване на поетите в договора за доставка ангажименти.

Отпускането на тази „премия” е освен това съчетано с отпускане на годишна премия за „предвиждано управление”, предоставяна за приемане на 100 % или на повече от 95 % от предложенията за доставки, изготвени от SABA, щом като договорът за доставка, основан на тези предложения е изпълнен.

42 Член 85, параграф 3 подчинява ползването от освобождаването от забраната на член 85, параграф 1 на условието 1) споразумението да допринесе за подобряване на производството или на дистрибуцията на продуктите, или да насърчава техническия или икономическия прогрес, 2) да запазва за потребителите една справедлива част от печалбата получена от него; 3) да не налага ограничения, които не са необходими за постигане на тези цели; 4) да не дава на заинтересуваните предприятия възможност да премахнат конкуренцията за една съществена част от съответните продукти.

43. Що се отнася до първото условие посочено по-горе, че сключването на договорите за доставка за един период от шест месеца и като се вземе предвид възможния ръст на пазара, трябва да позволи едновременно да се гарантира известна стабилност при снабдяването със съответните продукти, от което трябва да се получи по-подходящо покритие на нуждите на тези, които се снабдяват при търговеца на едро и в резултат на относително кратката продължителност на тези договори за доставка, степен на гъвкавост, позволяваща приспособяването на производството към променящите се нужди на пазара.

По този начин е гарантирана една по-редовна дистрибуция, от полза едновременно за производителя, който участва в предвидената експанзия на пазара на съответния продукт, за търговеца на едро, който е сигурен за снабдяването си и накрая за предприятията, които се снабдяват от търговеца на едро, доколкото асортиментът на наличните продукти се оказва разширен.

Друго подобрене на дистрибуцията се изразява в клаузата на договора за сътрудничество, която задължава SABA да обезщетява търговците на едро за услуга, извършена при гаранция и да доставя резервните части, необходими за осъществяване на ремонтите през гаранционния период.

Освен това, сключването на програми за доставки с една разумна продължителност, представлява, що се отнася до поддържането на заетостта, един стабилизиращ елемент, търсенето на който попада, като подобряване на общите условия на производство, особено в условията на една неблагоприятна икономическа конюнктура, в рамките на целите, които член 85, параграф 3 позволява да бъдат набеязвани.

44. Трябва на второ място да се проучи дали ограниченията, наложени на търговците на едро с договора за сътрудничество са необходими, за да бъдат постигнати предвидените цели.

45. При липса на задължения, които обхващат период с определена продължителност, отношенията между производител и одобрен търговец на едро биха могли да се формират само под формата на случайни отношения, които не биха позволили да бъде достигната стабилността, необходима за да позволи на специализираните търговци на

едро и на производителите да поемат другите задължения, които гарантират едно подобро снабдяване.

Като счита, че чрез ограничаване до шест месеца на периода, обхванат от договора за доставка, договорът за сътрудничество остава в рамките на необходимото, Комисията очевидно не е излязла извън предела на преценка, който има в тази област.

46. Съгласно член 85, параграф 3, споразумението ограничаващо конкуренцията трябва, за да може да се ползва от освобождаване, не само да подобрява дистрибуцията на продуктите, но да запазва една справедлива част от ползата, която произтича от него за потребителите.

47. Съгласно оспорваното решение, условията за снабдяване, които за търговците на едро, са резултат от договора за сътрудничество, са от естество да бъдат пряко от полза за потребителите, доколкото те осигуряват непрекъснато снабдяване и по-голямо предлагане на стоки от страна на търговците на дребно на частните крайни потребители.

Освен това, острата конкуренция, която съществува в сектора на електронното оборудване за развлекателни цели, оказва достатъчен натиск, за да накара SABA и търговците на едро да прехвърлят на потребителите ползите, които произтичат от усъвършенстването на производството и на дистрибуцията в резултат на договорите за сътрудничество.

48. Едно редовно снабдяване представлява за потребителите, в конкретния случай, едно достатъчно преимущество, за да може да бъде разглеждано като справедлива част от ползата, получена в резултат на подобренията, предизвикани от ограничението на конкуренцията, прието от Комисията.

Дори да не е сигурно, че може да се разглежда като отговарящо на изискването в това отношение на член 85, параграф 3, предположението, че конкурентният натиск ще бъде достатъчен SABA и търговците на едро да прехвърлят на потребителите една част от ползата от подобряването на дистрибуторската мрежа, предоставянето на полза от освобождаването може обаче, в конкретния случай да бъде разглеждано като достатъчно оправдано от преимущество, което потребителите извличат от едно подобро снабдяване.

49. Накрая трябва да се проучи дали задълженията, които се съдържат в договора за сътрудничество, не дават на заинтересуваните предприятия възможност да премахнат конкуренцията за една съществена част от съответните продукти.

50. От изложените по-горе съображения следва, че условията, поставени от SABA, за одобряването в качеството на търговец на едро могат, в голяма степен, да бъдат изпълнени без неудобство от търговците на едро на самообслужване.

Ако обаче плановете за покупки, които търговците на едро са задължени да подписват в договора за сътрудничество, представляват по всяка вероятност един елемент, чужд на методите, присъщи на този канал за дистрибуция, не се установява, че като е съпоставила, за конкретния сектор на електронното оборудване за развлекателни цели, от една страна, необходимостта от договорите за сътрудничество, за да се осигури за

дистрибуторската мрежа на SABA, по-специално по отношение на специализираните търговци на едро, достатъчна свързаност, и от друга страна, преодолимите трудности, които произтичат от тях за търговците на едро на самообслужване и като е предпочела първите, Комисията е излязла извън предела на преценка, който има тази област.

Положението би могло да бъде различно, ако по-специално чрез увеличаване на мрежите за селективна дистрибуция със съдържание сходно на това на SABA, търговците на едро на самообслужване се окажат реално отстранени като дистрибутори в сектора на електронното оборудване за развлекателни цели.

От изложените по-горе съображения обаче следва, че това не е било така в момента, в който е било взето спорното решение.

Така това решение не се основава явно на една грешна преценка на икономическите условия, при които се осъществява конкуренцията в разглеждания сектор.

51. Искът трябва да бъде отхвърлен.

По съдебните разноски

52. По смисъла на член 69, параграф 2 от Процедурния правилник загубилата делото страна се осъжда да заплати съдебните разноски.

По смисъла на алинея втора от тази разпоредба, ако няколко страни загубят, Съдът взема решение по разпределянето на съдебните разноски.

След като ищецът е загубил делото, той трябва да бъде осъден да заплати съдебните разноски, встъпилата страна SB-Verband понеся съдебните разноски, направени в следствие на нейното встъпване.

По изложените съображения Съдът реши:

1) Отхвърля иска.

2) Встъпилата страна SB-Verband ще понесе съдебните разноски, направени в следствие на нейното встъпване.

3) Ищецът ще понесе останалата част от съдебните разноски.

Подписи

Произнесено в открито съдебно заседание в Люксембург на 25 октомври 1977 година.

Подписи